

Husdyrbruget 1891.

Af Statskonsulent Axel Appel.

Et Blik paa Landbrugets Udførselsforhold i sidste Landbrugsaar viser, at vi have forøget den dyriske Produktion samtidig med, at Indførslen af Korn og Foderstoffer er aftagen. — Dette tyder paa, at Udviklingen gaaer i den rigtige Retning. Vort Husdyrbrug har i en Aarrække faaet en stedse større Betydning som det, gennem hvilket Landbruget tager sine Hovedindtægter. De nuværende Prisforhold ere — trods de høje Korn- og Foderstofpriser og de lave Priser paa visse dyriske Produkter — ikke saadanne, der berettiger eller opfordrer til at forlade den indslaaede Vej, om end Tanker af den Art ere opstaaede hos adskillige Landmænd i 1891, men de stille i skarpere Belysning Vigtigheden af, at vi — med Husdyrbruget som Hovedindtægtskilde — arbejde med gode Dyr — »gode Betalere» — og at vi indrette hele Driften paa at skaffe et rigeligt og billigt hjemmeavlet Foder tilveje af Roer, Græs, Grøntfoder og Hø.

Husdyrbrugets økonomiske Resultat kan vel, ligesom for 1890, betegnes ved: jævnt godt. Konjunkturerne paa vort vigtigste Udførselsprodukt have været opadgaende, paa det næstvigtigste nedadgaende. Korn- og Foderstofpriser have været usædvanlig høje. Med Hensyn til Ernæringsforholdene — Aarets Frugtbarhed — der jo ud-

øver Hovedindflydelsen paa det økonomiske Resultat, da have disse været gode.

Høsten 1890 gav rigeligt Kvægfoder, saa Vinterfodringen 1890—91 imødesaaes i Almindelighed med god Fortrøstning. Foderbeholdningerne strakte da ogsaa til, men heller ikke mere. Roerne slap mange Steder alt for tidlig op. Det gjør de, som Regel, de fleste Steder, fordi man dyrker for lille et Areal med Roer, men paa Grund af at en Del Roer vare frosne fra Efteraaret af, fik Røefodringen uforholdsmæssig tidlig Slut. I øvrigt gjorde man atter den Erfaring, at ved den rigelige Høst efter en fugtig Sommer skorter det paa »Forslag« i Fyldefoderet, der er anderledes »drøjt« i de mere tørre Aar. Da Høsten 1890 gav en Del mindre veludviklet og mindre velhøstet Sæd, blev meget af denne brugt som Kreaturfoder, og, tildels af den Grund, blev der opfodret færre Handelsfoderstoffer end sædvanligt, navnlig først paa Vinteren, og særlig blev der sparet paa Klidene, paa hvilke Prisen var høj. Grundet i en Forøgelse af Besætningerne, Fyldefoderets mindre Næringsindhold og det sent indtrædende Foraar, blev der dog i Vinterens Løb opfodret en større Mængde Kraftfoder end forventet fra Efteraaret af.

Foderstanden var i Vinterens Løb god, og Mælkeudbyttet jævnt godt; dog synes dette paa flere Steder ikke at have staaet i Forhold til anvendt Hø og Kraftfoder; vel fordi Høet havde et ringere Næringsindhold, og fordi der var Mangel paa Roer. I adskillige Besætninger klagede man over tynd (fedtfattig) Mælk.

Foraaret kom sent. Vinteren holdt længe ved og satte Kløver- og Græsmarkerne ikke saa lidt tilbage. Udbindingen fandt først Sted i sidste Halvdel af Maj, c. 3 Uger senere end i 1890. Endda var Græsset ikke langt, og Kulden var temmelig stærk. Det kolde Vejr vedblev ind i Juni, hvilket i ikke ringe Grad trykkede Udbyttet, navnlig hvor man — med eller uden Grund — lod Kvæget blive paa Marken om Natten. At man paa smaa Gaarde kan finde det uoverkommeligt at tage Køerne paa

Stald om Natten i koldt og daarligt Vejr er uforstaaeligt, og det er sikkert en daarlig Økonomi at ville spare sig den Ulejlighed, der er forbunden med at tage Køerne paa Stald om Natten. Jeg skal atter minde om den Fare, der ligger i Overgangen fra Ophold i varme Stalde til Ophold paa Marken i kolde Nætter. Hærdningen af vort Malkekvæg bør ske i den unge Alder — under Opdrætningen — og den bør ikke forsøges opnaaet med vore mere eller mindre kjælne Malkekøer.

Det noget kolde og — paa visse Egne — tørre Vejr i Forsommeren afløstes i Slutningen af Juni af mildere Vejr med Nedslag, hvorved Græsset kom i god Væxt, og det savnede den øvrige Del af Sommeren ikke Væde, saa der var rigeligt af det, og det er vel længe siden, at vi i to paa hinanden følgende Aar have kunnet hyde vore Kreaturer en saa rigelig Sommergræsning. I Kallundborg-, Slagelse- og Skjelskør-Eggen synes dog Græsningen kun at have været ret god og først paa Sommeren endog knap, men dette er en Undtagelse. Selv efter Høst var der saa rigelig med Græs, at man paa de sydlige Øer havde Køerne i Tøjr. Som en Følge af den rigelige Græsvæxt og det gode Efteraarsvejr fandt Indbindingen sent Sted og med gjennemgaaende godt Huld.

Den fugtige og noget kolde Sommer bevirkede imidlertid, at Mælkeudbyttet, der som Regel maatte kaldes godt, dog ikke stod i Forhold til den rigelige Græsning. Grunden dertil maa nærmest søges i, at Græsset, som en Følge af megen Regn og mindre Solskin og Varme, var noget grovt og vandet (slapt), og at Køerne ligefrem led en Del i det fugtige og kolde Vejr, særlig hvor de laa ude om Natten.

Sommeren 1891 var jo ikke af dem, der stærkt opfordrer til at staldfodre. Ikke destomindre viser det sig dog, at paa de Egne, hvor Staldfodring overhovedet har vunden nogen Indgang, som paa Sjælland, Fyen og tildels det sydøstlige Jylland, der bliver den delvise Staldfodring mere og mere almindelig. I det nordlige og vestlige Jyl-

land har den aldrig spillet nogen videre Rolle, og dør har den i det sidste Par Aar været i Aftagende. Da vi som Regel ikke kunne gjøre Regning paa saa god Græsning, som vi have havt de to sidste Aar, vil man — selvfølgelig med Hensyntagen til de lokale Forhold — gjøre vel i at betragte Grønfodermarken som en uundværlig Støtte ved Sommerernæringen, forsaavidt man vil sikre sig en jævn, ligelig og fuldt tilstrækkelig Ernæring — og derigjennem et godt Udbytte — Aaret rundt. Vedvarende Græsmarker, som oftest dog kun mindre Arealer i Nærheden af Gaardene, have faaet nogen Udbredelse, hvortil de sidste Par Somres — for Græsvæksten heldige — Fugtighedsforhold maaske have bidraget, i Forbindelse med de fra Tystofte og Dalum offentliggjorte Forsøg over Ajlens Anvendelse paa Græsmarker. Ved slige vedvarende Græsmarker vil man være i Stand til at skaffe sig tidligt Græs, hvad der er af stor Betydning, og de ville kunne afgive et udmærket Opholdssted for Opdrættet. Deres Fremkomst er en Vinding for Kvæg- og Hesteholdet, og forstandig udlagte og vel vedligeholdte ville de vise sig at svare god Regning.

Udsigterne for Fødringen i indeværende Vinter vare i Efteraaret jævnt gode. Af Halm var der fyldige Beholdninger, om end ikke saa meget at »rutte« med som i Fjor. Høhøsten var derimod yderst forskjellig. Der blev avlet meget Hø, men dette bjergedes højst forskjelligt, fra fortrinligt til slet. Det sidste var Tilfældet i flere Egne af Jylland, hvor Hø udgjør Kvægets Hovedfoder, og det Tab, der følger hermed, er meget føleligt. Roeavlens blev mindre end ventet, Roerne bleve for smaa, de fik for lidt Varme til den megen Væde, Toppen blev stor, men Knoldene smaa. Manglen af Roer føles stærkt i Vinter, da Kraftfoderet er saa dyrt. Vi dyrke gjennemgaaende for lille et Areal med Rodfrugter, og vi lægge i det Hele taget for lidt Vind paa Frembringelsen af hjemmeavlet Kvægfoder. Omslaget fra Rovdriften med Kornsalg til Erstatningsdriften med det store Husdyrhold og dettes bedre Underhold er ikke fulgt af et tilsvarende Omslag i

hele Ordningen af Driften (Sædskiftet). Derfor bliver Fodringen — især i mindre gunstige Aar — for dyr, thi enten nødes vi da til at tilskyde et mere eller mindre dyrt Kraftfoder, eller vi undlade at benytte os fuldt ud af vore Malkekøers Arbejdsevne, og derigjennem svække vi denne, hvad der i begge Tilfælde bringer Tab.

Tage vi Overskudsindførslen af Handelsfoderstoffer som Maalestok for Forbruget, da er dette aftaget ikke saa ganske lidt i Landbrugsaaet 1890—91. Til Grund herfor ligger, at vi have haft en betydelig større Mængde hjemmeavlet Kreaturfoder til vor Raadighed i 1890—91, end vi havde i 1889—90, desuden de høje Priser paa Handelsfoderstoffer og Opfodringen af en ikke ringe Mængde Sæd, der, paa Grund af uheldige Høstforhold, egnede sig mindre godt som Handelsvare. Her er altsaa sparet en Del Udgifter til Kraftfoder. Med Hensyn til det indbyrdes Mængdeforhold af forskellige Slags benyttede Handelsfoderstoffer frembyder det forløbne Landbrugsaar det modsatte af, hvad der var Tilfældet i 1889—90.

Følgende Tal viser dette:

Overskudsindførslen var:

	Klid	Oliekager
1886—87:	182,233,571 Pd.	87,781,371 Pd.
1887—88:	196,025,025 -	128,814,289 -
1888—89:	212,274,969 -	134,540,141 -
1889—90:	239,140,990 -	124,149,370 -
1890—91:	161,741,991 -	157,571,044 -

Overskudsindførslen af Klid er aftaget med 77,398,999 Pd. eller med ca. $\frac{1}{3}$, og vi skulle tilbage til 1884—85 for at finde en saa lav Overskudsindførsel. Det er særlig i Oktober og Januar Kvartaler at Indførslen af Hvedeklid har været saa langt under forrige Aars, hvad jo rimer sig godt med det formindskede Forbrug af Klid i Vinteren 1890—91. Af Oliekager har Overskudsindførslen i 1890—91 derimod oversteget den i 1889—90

med 33,421,674 Pd. eller med over $\frac{1}{4}$. Den samlede Overskudsindførsel af Handelsfoderstoffer er sidste Landbrugsaar ca. 44 Mill. Pd. mindre end Aaret forud.

Desuagtet er Overskudsudførslen af vort vigtigste Mejeriprodukt — Smørret — i stadig Stigning, og Produktionen forhaabentlig ogsaa, om end ikke i samme Grad.

Overskudsudførslen af Smør i de sidste 5 Aar har været følgende:

1886—87:	35,084,062 Pd.
1887—88:	47,227,686 -
1888—89:	51,713,145 -
1889—90:	65,493,267 -
1890—91:	70,554,716 -

Dette er en Overskudsudførsel, der andrager godt det dobbelte af, hvad den var for kun 5 Aar siden. Fremgangen er unægtelig stor, endogsaa meget stor, og dog er det naaede Resultat ingenlunde at kalde mere end jævnt godt, kun ca. 130 Pd. Smør aarlig pr. Ko. Vi bør komme ikke lidt højere op med Produktionen af samme Antal Køer og ved samme (ikke dyrere) Fodring gennem en Forbedring af vore Besætninger, ved at vi sørge for »gode Betalere« og udskyde de mange »tærende« Individer, der, paa Grund af ingen eller mangelfuld Kontrol, faa Lov fra Aar til andet at optage Pladsen for de produktive. Spørgsmaalet: »Fed eller mager Mælk« er ikke bleven brændende endnu! Kontrollen maa udvides, Opmærksomheden bør rettes skarpere paa Betydningen af den jævne, ensartede Ernæring, af en punktlig og omhyggelig udført Fodring, Røgt og Pleje og af en paalidelig og grundig udført Malkning.

Den stigende Udførsel har været fulgt af en Prisstigning, hvilket er saa meget glædeligere, som Foderstofpriserne have været høje. Landbrugsaarets Middelprijs for 1. Kl. Smør har efter de maanedlige Optegnelser fra

»Grosserer-Societetets« Noteringer været 94,16 Øre pr. Pd. i 1890—91 imod 91,32 Øre pr. Pd. i 1889—90, hvilket er en Opgang af 2,84 Øre pr. Pd. Den højeste maa-nedlige Gjennemsniitspris for 1890—91 falder paa No-vember med 107 Øre, den laveste paa Juni med 78 Øre (i 1889—90 paa Maanederne December og Juli med henholdsvis 105 og 73,6 Øre).

Kunne vi saaledes med Tilfredshed notere en Opgang i Prisen paa vor største og vigtigste Exportartikel, da er dette desværre ikke Tilfældet, naar vi komme til en anden meget vigtig Artikel: Flæsket.

Svineholdet har været en mindre rentabel Forretning i det sidste Aar paa Grund af nedadgaaende Flæskepriser og stigende (høje) Kornpriser. En Nedgang i Prisen af flere Øre pr. Pd. Svin føles saa meget stærkere, som Svineholdet er blevet en stor og betydningsfuld Faktor i vort Husdyrhold. Vort Husdyrbrugs økonomiske Resultat paa-virkes derfor i kjendelig Grad af højere eller lavere Flæskepriser. I Samklang med de dalende Flæskepriser har Prisen paa Pattegrise været særdeles lav, ja disse have til Tider i visse Egne næsten været uafsættelige. Følgen heraf har igjen været, at Holdet af Grisesøer er aftaget betydeligt.

Den Forandring i vor Svinehandel, der fandt Sted ifjor, nemlig en delvis Tilbagevenden til vort gamle Mar-ked i Tyskland, har givet sig endnu større Udslag i det forløbne Aar.

Vore mange Svineslagterier, hvis Antal dog heldig-vis ikke er bleven forøget siden Beretningen ifjor, have ikke bidraget hverken til Opnaelse af gode og jævne Priser for Bacon i England eller til at anspore Producenterne til Frembringelsen af den for det engelske Marked bedst eg-nede Vare. Priserne have forholdsvis været bedre og Af-sætningen sikrere for gode, svære Svin til Tyskland end for Bacon i England. Dette Forhold i Forbindelse med de mange Andelsslagterier, vi have, bevirker, at der ved-blivende hersker en Usikkerhed med Hensyn til hvad der

er det mest økonomiske at slaa ind paa, om man skal slaa sig paa Slagterisvin eller Fedesvin. Denne Usikkerhed kan vel siges at være størst paa Øerne. I de Egne af Jylland, hvor Svinets Type gennemgaaende — om end mere eller mindre — er Slagterisvinets, vil man kunne høre udtalt, at den Slags Svin ogsaa til Export for det tyske Marked giver det bedste Resultat; i saa Tilfælde er man jo paa disse Egne ude over de Vanskeligheder.

Produktionen af levende Svin og Flæsk har været stor i det forløbne Aar. Overskudsudførslen var:

	Af levende Svin	Af Flæsk og Skinker
1886—87:	249,132 Stkr.	28, ₀ Mill. Pd.
1887—88:	60,377 -	59, ₈ —
1888—89:	21,536 -	65, ₄ —
1889—90:	64,737 -	58, ₆ —
1890—91:	196,087 -	56, ₄ —

Overskudsudførslen af Flæsk og Skinker har — nøjagtig — været 56,392,753 Pd. imod 58,556,993 Pd. i 1889—90 eller 2,164,240 Pd. mindre, men Overskudsudførslen af levende Svin har været 131,350 Stkr. større. Regnes hvert levende Svin lig med 120 Pd. salgbart Flæsk, giver dette 15,762,000 Pd., saa at der efter denne Beregning i 1890—91 er udført 13,597,760 Pd. Flæsk og Skinker mere end i 1889—90 og samme Antal levende Svin. Dette er en ikke ringe Forøgelse. For at lette Oversigten over den samlede Overskudsudførsel af Svineavlprodukter i de senere Aar, skal jeg anføre denne beregnet i salgbart Flæsk:

	Af levende Svin	Af slagtede Svin	Tils.
	(1 Svin = 120 Pd. Flæsk)	(Flæsk og Skinker)	
	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.
1886—87:	29, ₉	28, ₀	57, ₉
1887—88:	7, ₂	59, ₈	67, ₀
1888—89:	2, ₅	65, ₄	67, ₉
1889—90:	7, ₈	58, ₆	66, ₄
1890—91:	23, ₅	56, ₄	79, ₉

Vi ville her se, at den samlede Svineavlproduktion — trods en højst forskjellig Form for Produktionen — saa godt som har været den samme i Størrelse i de 3 efter Svinepestens Udbrud kommende Landbrugsaar og betydelig større end Aaret forud (1886—87), men at sidste Aars Produktion har oversteget de 3 nærmest forudgaaende Aars med $13\frac{1}{2}$ Millioner Pund.

For Slagterierne have Forholdene i 1891 været mere eller mindre trykkende, dog have nogle arbejdet med godt Resultat. Skjern Andelsslagteri har solgt sine Svin til et Privatslagteri i Varde, og Herning Andelsslagteri har solgt sine til Esbjerg Andelsslagteri. Skive-, Vejle-, Vejen- og Ringsted Slagterier ere nok stadig kun Slagterier af Navn. Ogsaa i 1891 er der gjort kraftige Forsøg paa at faa en Sammenslutning af samtlige Slagterier sat i Scene. Gehejmeetatsraad Tietgens Forslag til Dannelse af »De danske Svineslagterier« gik ikke igjennem. Andelsslagterierne vilde ikke. Det bliver næppe foreløbig til noget med en Sammenslutning. De saakaldte »ubundne Svineproducenter« have gennem Organisation styrket deres Stilling og ville fremtidig være en Faktor, som der maa regnes med ved en eventuel Sammenslutning.

Paa Levekreaturer begyndte Landbrugsaaet 1890—91 med meget høje Priser, navnlig paa Lødekøer, men ogsaa magre Stude vare dyre. Der betaltes saaledes i Jylland fra 23—26 Øre pr. Pd. levende Vægt for Stude til Fedning, hvilke Priser stod i mindre godt Forhold til Prisen paa Fedekvæg. Extra gode »Thyboekøer« betaltes med over 300 Kr. Stykket, naar de vare af det rigtige »Slag«. Mindre Svingninger fraregnet holdt Priserne paa Kælvøkøer sig godt fra Efteraaet af; Handelen var jævn god, og der mærkedes ingen egentlig Prisdalen før i April Maaned. Denne var tildels grundet i lave Priser paa Fedekvæg baade i Hamburg og England, vel særlig sidstnævnte Sted. Følgen heraf var ikke sjælden den, at de Stude, man skulle have skiftet i Foraarsmaanederne Marts, April og Maj, beholdt man for senere at græsfede dem.

Af Græskvæg solgtes en Del til Priser, der vare høje i Forhold til hvad Fedekvæg kostede.

Paa Markedet i Randers den 2den Maj betaltes følgende Priser:

1ste Klasses Kælvekøer	vare ikke udbudte.
2den	- - 170—185 Kr. Stk.,
3dje og 4de	- - 130—165 -
1ste	- Græskøer 160—175 -
2den og 3dje	- - 110—150 -
Ældre Trækstude	420—470 Kr. Parret
3 Aars Stude	310—350 -

Priserne i Slutningen af Landbrugsaaet maatte for Øernes Vedkommende betegnes som gennemgaaende ret gode, for Jyllands Vedkommende som mindre gode. Med de høje Foderstofpriser og Mangel paa Roer var man bange for at sætte sig fast med meget store Besætninger. Paa Odense Kvægmarked betaltes i September Maaned 1ste Klasses Mejerikøer med 250—260 Kr. og 2¹/₂ Aars Kvier med godt 200 Kr. I Randers kostede

1ste Klasses Køer	230—250 Kr.
1ste	- store Trækstude 390—420 Kr. Parret
2den	- - - 350—370 -
3aarige Stude	280—350 -
2aarige	- 220—270 -

I det nordvestlige Sjælland er betalt 250—280 Kr. for gode Lødekøer i afvigte Efteraar og 160—200 Kr. for Stykket af Kvier, hvilket er fra 25—28 Øre pr. Pd. levende Vægt.

Fedekvægspriiserne have ikke staaet i Forhold til Priserne paa magert Kvæg, men de have iøvrigt kun afveget lidt fra forrige Aars. Fedningen i Vinteren 1890—91 af de Kreaturer, der vare indkjøbte i Efteraaret 1890, var en daarlig Forretning, og var daarlig i samme Grad,

som man savnede Roer; uden disse producerer man Kjødet for dyrt. Den Forskydning af vor Exporthandel med Kvæg, der var begyndt i 1890, er bleven af stor Rækkevidde i 1891. England, der nu i mange Aar har været vort Hovedmarked for Kvæg, har i 1891 spillet en underordnet Rolle med Hensyn til Marked for dansk Kvæg. Dette gaar nu — trods Tolden — hovedsagentlig til Tyskland. Der er i Tyskland foregaaet den store Forandring, at medens man dør tidligere, indtil 1889, havde en Overskudsudførsel af Kvæg og Svin, saa har der siden 1889 været Overskudsindførsel af nævnte Dyr, med andre Ord: Tyskland har i de senere Aar ikke kunnet kjødføde sig selv, hvilket, blandt andet, skyldes en stærk Forøgelse af Folkemængden, et stigende Forbrug af Levnetsmidler og daarlige Høstaar. Vi have for Tiden et godt Marked i Tyskland, som vi kun kunne være glade for. Alene i første Halvdel af 1891 udførte vi her fra Landet ikke mindre end 68,000 Stkr. Hornkvæg til Tyskland, deraf 26,000 Stkr. til Hamburg. Af de Lande, der exportere Kvæg til Tyskland, have vi i de to sidste Aar været den største Exportør.

Det er særlig for Køer og Tyre — altsaa for 2den Klasses Varer — at de tyske Markeder have viist sig fordelagtigere end de engelske. En Mængde jyske Stude ere dog i den senere Tid gaaet til Hamborg. Rhinegnene have god Brug for vore Køer, de sætte mest Pris paa yngre Køer, men de kunne ogsaa bruge ældre; Stude synes man at bryde sig mindre om. I Berlin er der godt Marked for store, svære Tyre i god Stand. At de tyske Handelsmænd møde hos os for at kjøbe vore Varer, er en Fremgangsmaade, som vi kun kunne være tilfredse med. Forresten synes Tilfredsheden at være gjensidig, hvad vi ikke kunne have noget imod. Hovedmarkedet for vor Udførsel til Tyskland er Kjøbenhavn; en Del Kvæg fra Jylland er i Vinter gaaet til dette Marked. I 1891 have vi faaet Fedekvægsmarkeder i Esbjerg og Aalborg. Efter Handelsberetningerne i »Ugeskr. for Ldmd.« have

Kvægpriserne paa Københavns Kvægtorv for 1ste Klases Varer været 48—54 Kr. pr. 100 Pd. slagtet Vægt og for daarligste Kvalitet 26—32 Kr. Gjennemsnitsprisen for 1ste Klasse har været 51,93 Kr., for daarligste Kvalitet 27,62 Kr.

Paa de store Kvægmarkeder i Berlin, i England og Skotland have Priserne i Kroner pr. 100 Pd. slagtet Vægt været følgende:

	Maximumspris (Bedste Kvalitet)		Minimumspris (Daarligste Kvalitet)		Gjennemsnitspris		
					I Kl.		Daarligste Kvalitet
	18 ⁹⁰ / ₉₁	18 ⁸⁹ / ₉₀	18 ⁹⁰ / ₉₁	18 ⁸⁹ / ₉₀	18 ⁹⁰ / ₉₁	18 ⁸⁹ / ₉₀	18 ⁹⁰ / ₉₁
Berlin.....	50 ¹ / ₂ —58	50—60 ¹ / ₂	31—46	28 ¹ / ₂ —47	54. ₈₈	53. ₅₃	39. ₃₁
London	58—69	56—65	30—38	30	62. ₃₆	61. ₈₀	33. ₃₆
Newcastle ..	59—64	54—62	40—47	36—44	61. ₂₄	59. ₂₃	43. ₁₅
Edinburgh og Glasgow	55—67	57—64	37—58	37—53	58. ₇₄	59. ₀₀	47. ₆₁

Den højeste og laveste maanedlige Gjennemsnitspris for 1ste Klases Varer var:

	Højeste Pris Maaned Kroner	Laveste Pris Maaned Kroner
Berlin.....	August 57, ₂₅	Maj-Juni 51, ₅₀
London.....	Juli 67, ₀₀	April 58, ₂₅
Newcastle.....	Juli 64, ₄₀	Maj 59, ₇₅
Edinburgh og Glasgow.	Juli 65, ₀₀	April 55, ₈₀

Naar Gjennemsnitsprisen paa de skotske Markeder for daarligste Kvalitet er 8 til 14 Øre højere pr. Pd. end i Berlin og London, da ligger dette selvfølgelig ikke i, at der er betalt saa meget højere Priser for de samme Varer — tværtimod! men det ligger i, at daarligste Kvalitet i Skotland staaer højt over daarligste Kvalitet af hvad der møder i Berlin og London, eller med andre Ord,

at der møder ingen — eller kun faa — simple Dyr paa de skotske Kvægmarkeder.

Overskudsudførslen af Hornkvæg (Oxer og Køer) har i 1890—91 været 88,863 Stkr. imod 107,913 Stkr. i 1889—90, altsaa 19,050 Stkr. mindre. Den absolute Udførsel har været 19,099 Stkr. mindre, idet Indførslen var 49 Stkr. mindre end i 1889—90. Denne Mindredførsel falder udelukkende i Oktober og Januar Kvartaler, navnlig i Januar Kvartal med 13,831 Stkr. April Kvartal forholder sig som det tilsvarende i 1889—90, hvorimod Udførslen i Juli Kvartal er 1,408 Stkr. større end Aaret forud. I dette Kvartal vare Priserne opadgaende, og der afgik en Del græsfedet Kvæg, der var tilbageholdt i Foraaret paa Grund af dettes sløje Priser.

For Kalvenes Vedkommende er Overskudsudførslen aftagen enormt. Denne har nemlig kun udgjort godt $\frac{1}{3}$ af forrige Aars Overskudsudførsel, nemlig 6544 Stkr. imod 18,079 Stkr., hvilket er en Nedgang paa 11,535 Stkr. Den absolute Udførsel er endog saa aftagen med 12,254 Stkr. Overskudsudførslen i 1889—90 var imidlertid usædvanlig stor. Den er i 1890—91 bragt ned til Gjennemsnittet af Overskudsudførslen i de sidste 10 Aar.

Faarehandelen har været mindre god. I »U. f. L.« noteredes fra England følgende Priser i Kroner pr. 100 Pd. slagtet Vægt:

	Maximumspris (Bedste Kvalitet)	Minimumspris (Simpleste Kvalitet)
London	67—77 (58—69)*	42—58 (30—38)
Newcastle	68—79 (59—64)	50—53 (40—47)

	Gjennemsnitspris	
	I Klasse	Simpleste Kvalitet
London	73 _{,91} (62 _{,30})	50 _{,32} (33 _{,36})
Newcastle	73 _{,76} (61 _{,24})	51 _{,80} (43 _{,10})

*) De i Parantes anførte Tæl er Prisen paa tilsvarende Kvalitet af Oxekjød.

Den højeste og laveste maanedlige Gjennemsnitspris for 1ste Klasses Varer var:

	Højeste Pris	Laveste Pris
	Maaned Kroner	Maaned Kroner
London	December 76. ₆	April 69. ₂₅
Newcastle	Juni-Maj 79. ₀	Sept. 68. ₀₀

Overskudsudførslen af Faar (og Geder) er i 1890—91 ikke naaet op til at udgjøre Halvdelen af, hvad den var i 1889—90. Den har kun udgjort 26,462 Stkr. imod 53,201 Stkr. forrige Aar og er saaledes aftagen med 26,739 Stkr. Den absolute Udførsel er endog 29,113 Stkr. mindre end i 1889—90.

Af Heste har Overskudsudførslen kun udgjort 5295 Stkr. (deraf 136 Føl) mod 9336 Stkr. (deraf 119 Føl) i 1889—90. Dette er dog ingenlunde ensbetydende med, at Udførslen af Heste er aftagen i dette Forhold. Den absolute Udførsel har nemlig udgjort 14,925 Stkr. imod 15,043 Stkr. i 1889—90, og den er altsaa kun et Hundrede Stkr. mindre, men Indførslen af Heste har i 1890—91 været c. 4000 Stkr. større end i 1889—90; derved fremkommer den betydelige Nedgang i Overskudsudførslen.

Kvægavlen. I det Hele og Store er Malkekvaegget det bestemmende for Udviklingen paa Kvægavlens Omraade; selv i de Egne, hvor Opdræt spiller en meget stor Rolle, gjør Kravet om, at Koen, foruden at give et godt Opdræt, skal kunne yde et rigeligt Mælkeudbytte, sig stærkt gjældende. Mejeridriften er den dominerende Form for Kvægholdet; men det vil dog ikke være undgaaet vor Opmærksomhed, at Opdræt i de sidste Aar har tilkæmpet sig en større Plads i Kvægholdet, ikke blot i Jylland, hvor det altid har spillet en stor Rolle, men ogsaa paa Øerne. Jeg betragter dette som heldigt. Det giver aabenbart mere Soliditet i Driften. Konjunkturerne ere jo veksellende. Den altfor ensidige Drift kan være forbunden med ikke ringe Risiko. Men om nogen Systemforandring i

Kvægholdet er der ikke Tale. Maalet er i Almindelighed at oparbejde kraftige, velbyggede Køer med Evne til at kunne give megen og god Mælk. Vejen dertil gaaer gennem et kyndigt og bevidst Udvalg af Tillægsdyr fulgt af en tilsvarende kyndig Røgt og Pleje, der i Udførelsen retter sig efter det Materiale, man har at arbejde med, og de Forhold, hvor under man virker. Har man sat sig et bestemt Maal at arbejde henimod, og det maa Opdrætteren gjøre — han maa vide, hvad han vil — da gjælder det om at forfølge dette Maal med Energi og Taalmodighed, men iøvrigt vil samme Maal kunne naaes ad forskjellige Veje. Man maa altid stikke Fingeren i Jorden og lugte hvor man er.

De, der have fulgt vor Kvægavls Udvikling med Opmærksomhed ville ikke have kunnet undgaa at iagttagte, at Tyrebestanden Aar for Aar, navnlig i de sidste 3—4 Aar, er forbedret i en ikke ringe Grad. Denne Kjendsgjerning skyldes for en meget væsentlig Del Kvægavlsforeningerne. Deres hidtidige største Fortjeneste ligger dog maaske i dette, at de ved deres Fremkomst have vakt Sansen for og stillet i skarpere Belysning Betydningen af gode Tillægsdyr for en Fremgang i Avlen, saaledes at der nu ad denne Vej gjøres et Arbejde, der, naar det gennemføres med Konsekvens, nok skal vise sine Frugter. Det er jo imidlertid langt fra, at Kvægavlsforeningerne have den Udbredelse, som de fortjene. Der gives endnu mange »døde Pletter« hvor de ikke have formaaet at skaffe sig Indgang. Grunden er imidlertid næppe den, at Sagen paa disse Steder er fremmed for Opdrætterne, men det er Initiativet, der mangler. Der skal jo voves noget for at faa et saadant Foretagende sat i Gang, der skal en Indsats til af Tid, Arbejde og Kapital, og der vil hengaa en Tid, før man faaer Resultater af de gjorte Anstrængelser. Her kræves idetmindste En, der har Forstaaelse af Sagens Betydning, og som kan og vil føre an og tage de »tvivlende« med sig, for at den Slags Foranstaltninger kunne blive til noget; men denne Ene mangler ikke sjælden.

Hvad der er en slem Hemsko for Kvægavlsforeningernes Virksomhed og paa sine Steder truer deres fortsatte Existens, er Mangelen paa Taalmodighed. Man vil strax have Resultater og helst store. Faaer man ikke det, og der tillige indtræffer Uheld, saa er Misfornøjelsen paa Pletten. Det kan ikke noksom pointeres, som lige berørt, at Opdrætterne først og fremmest maa sætte sig et bestemt Maal, et Maal, der under de forhaandenværende Forhold skjønnes at være opnaaeligt; de maa vide, hvad de ville. Men saa maa de være beskedne i deres Fordringer uden at frafalde de Fordringer, der kræves fyldestgjorte for Maalets Opnaaelse. De maa lade sig nøje med lille Fremgang. I Husdyravlen foregaaer Udviklingen ikke i Spring, men gradvis, lidt efter lidt, om end med Forskjel i Graderne.

Der høres nu og da Udtalelser, der tyde paa, at Foreninger, som ere blevne skuffede med Hensyn til Resultaterne af deres Virksomhed, ville, efter Udløbet af de 5 Aar, i hvilke de have bundet sig til Sammenhold for at kunne modtage Statens Støtte, opløses. Forsaavidt der i Fremtiden, som Tilfældet har været de sidste Aar, kun kan gives c. 90 Kr. i Statsunderstøttelse til Kvægavlsforeningerne, vil det kunne tænkes, at en Del Foreninger opløser sig, fordi et Tilskud paa 90 Kr. ikke findes at staa i Forhold til de Fordringer og Forpligtelser, som følge med at Statsunderstøttelsen oppebæres. Dette maatte imidlertid nødig ske, thi Sagen er god. I Jylland stilles det blandt andet som Betingelse for at erholde Husdyrudvalgets anbefaling til Statstilskud, at vedkommende Kvægavlsforenings Moderkøer undersøges mindst 1 Gang aarlig af en Dyr læge. Dette er i og for sig en god Ting. Foreningerne gaa ind paa at fyldestgjøre Fordringen, men den fyldestgøres rigtignok paa højst forskjellig Maade. Det omtalte Dyr lægeeftersyn finder Sted i meget forskjellig Grad og i meget forskjellig Udstrækning. Men skal der virkelig opnaaes noget ved den fordrede Dyr lægeundersøgelse, da bør mindst alle de Køer, der bedækkes af ved-

kommende Kvægavlsforenings Tyr undersøges og ikke, som nu mange Steder, kun en større eller mindre Brøkdæl, idet mange Foreninger kun lade de Køer undersøge, der ere udtagne som Stamkøer, altsaa de man ansee for de bedste Tillægsdyr. Endvidere bør disse Undersøgelser foregaa paa en grundigere og mere systematisk Maade end hidtil i mange Tilfælde skeet. Men en saadan Undersøgelse kræver betydelige Udgifter, og det er disse Udgifter, der ville sluge en altfor stor Del af de 90 Kroners Tilskud, og forvolde, at Foreningerne enten opløse sig eller unddrage sig de Forpligtelser, Staten paalægger, ved at give Afkald paa dens Støtte. Men dertil burde det ikke komme.

Den Organisation af Kvægavlsforeningerne under »Fællesledelser«, der i tidligere Aar var paabegyndt, har fæstnet sig yderligere i 1891. Som Regel arbejdes der nu i Fællesledelserne sikkert og godt. I de Fleste har man særlig ansatte Mænd som Ledere eller Konsulenter. Hvad det kniber meget med i Foreningerne er at faa Regnskabsføringen gennemført. Man kan ikke se dens Betydning, thi kunde man det, vilde man let komme over den Ulejlighed og det Arbejde, der er forbundet med at udfylde nogle Rubriker, en Bagatel for den Enkelte, naar han har trykte Skemaer.

Den kan jo imidlertid kun fremmes ad Frivillighedens Vej. Ogsaa med Hensyn til Regnskabsføringens Gjennemførelse vilde et forøget Statstilskud være hensigtsmæssigt og fremmende for dette betydningsfulde Arbejde.

Antallet af Kvægavlsforeninger er i det sidste Aar ikke tiltaget i den Grad som de første Aar, da de havde Nyhedens Interesse. Det kniber ogsaa at skaffe tilstrækkelig mange gode Tyre. I Jylland er Antallet dog ikke forøget saa ganske lidt, uden dog at Foreningerne have formaaet at erobre Terrain fra de »døde Pletter«, men der er under flere af de tidligere bestaaende Fællesledelser kommen en Del nye Foreninger til.

Saavidt jeg har kunnet bringe i Erfaring findes der i Jylland c. 250 Kvægavlsforeninger imod c. 210 ifjor,

hvoraf den overvejende Del i Randers, Aarhus, Viborg, Vejle og Hjørring Amter. I Jylland findes 1009 Sogne, saa der er langt til Maalet: en god præmieret Foreningstyr i hvert Sogn, men vi have da i hvert fjerde. Af disse 250 Foreninger have idetmindste 239 i 1891 søgt om Statsbidrag. 179 jyske Kvægavlsforeninger have i Finantsaaret 1890—91 modtaget 16,016 Kr. eller c. 93 Kr. gjennemsnitlig til hver Forening.

Størsteparten af Jyllands Kvægavlsforeninger arbejder under Fællesledelser, hvilke alle paa to nær have Konsulenter til deres Raadighed. Efter indhentede Oplysninger fra de forskjellige Konsulenter for disse Fællesledelser skal jeg meddele følgende:

Den 1ste Januar 1892 fandtes i

Randers - Kredsen	100	Kvægavlsforeninger	(ifjor $\frac{1}{1}$	87)
Horsens- do.	31	—	(do.	28)
Aarhus- do.	25	—	(do.	17)
Kjellerup- do.	16	—	(do.	16)
Vejle- do.	16	—	(do.	11)
Kolding- do.	14	—	(do.	14)
Viborg- do.	11	—	(do.	6)
Salling- do.	8	—	(do.	3)

Ialt 221 Foreninger under Fællesledelser imod 182 ifjor.

Konsulenterne ere de samme som nævnt ifjor, med Undtagelse af, at i Koldingkredsen er Dyr læge Schmidt traadt i Steden for Landbrugskandidat Frederik Hansen, Askov.

I Hjørring Amt findes ikke faa Kvægavlsforeninger, men de have endnu ikke kunnet finde hinanden. Aalborg og Thisted Amter staa langt tilbage paa dette Omraade, ogsaa den vestlige Del af Ribe Amt, men dør er dog dannet enkelte Foreninger i det sidste Aar. I Ringkjøbing Amt er man i Færd med at etablere en Fællesledelse af Kvægavlsforeninger, Lovene ere trykte, og Ledelsen forventes

at ville komme til at omfatte 10—12 Foreninger. Paa Lolland-Falster have Kvægavlsforeningerne ikke vunden megen Indgang. Stillingen dør er omtrent uforandret fra de to sidste Aar.

Paa Sjælland fandtes i Efteraaret efter Aarsberetning fra de samvirkende sjællandske Landboforeningers Udvalg til Kvægavlens Fremme i

Sorø Amt	17 Foreninger	(21 ifjor)
Præstø Amt	46	— (44 —)
Roskilde- og Gl. Kjøbenhavns Amt	17	— (17 —)
Frederiksborg Amt	30	— (29 —)
Holbæk Amt	15	— (9 —)

---

125 Foreninger (120)

Paa Sjælland har Fremgangen i Antal kun været ubetydelig, for en stor Del begrundet i Mangel paa gode Tyre.

I min Artikel ifjor omtalte jeg, at der var gjort de indledende Skridt til Dannelsen af et »Forbund af Kvægavlsforeninger i Sjællands Stift«. Dette er i Aarets Løb traadt ud i Livet og kan snart se tilbage paa et helt Aars Virksomhed. Dets Opgave og Formaal blev angivet ifjor. Paa dets Møde sidste Sommer forhandlede Spørgsmaalet om ensartet Regnskabsføring i Kvægavlsforeningerne, Points-Systemet, Tuberkulosens Bekæmpelse og Forbundets Stilling eller Forhold til Landmandsforsamlingen i 1893. De samvirkende sjællandske Landboforeningers Bestyrelse har til sagt Forbundet et aarligt Bidrag af 250 Kr. i 2 Aar, og man forventer tillige Statens Støtte.

Paa Bornholm er der sidste Aar oprettet flere Kvægavlsforeninger.

Fyen har hidindtil tilsyneladende ikke følt Trang til i nogen videre Grad at benytte sig af Samarbejde i Kvægavlsforeninger til Fremme af Kvægavlen, men i saa Henseende er der i 1891 skeet en Forandring, idet man nu har taget fat, om end paa en noget anden Maade og under en anden Form end vi kjende fra Kvægavlsforeningerne i Al-

mindelighed. Efter Initiativ af flere bekendte fyenske Opdrættere dannedes i Februar 1891 Kvægavlerforeningen »Fyen«. Dens Formaal er ved Rønavl at bevare og udvikle det røde, fyenske Malkekvæg ved de stedlige gode Stammer. Enhver Opdrætter af fyensk Kvæg i Fyens Stift kan optages som Medlem i Foreningen og kan forlange sine Avlsdyr besigtigede og kaarede, naar han er anbefalet af et af Foreningens Medlemmer eller har faaet sine Dyr præmierede. Formaalet søges naaet ved Eftersyn af Medlemmernes Besætninger og Kaaring af de Dyr, der anses tjenlige til Avl, hvilke optages i Foreningens Stam-bog, der anlægges efter første Kaaring. Der indføres en kontrolleret, ensartet Regnskabsføring over Besætningernes Mælkeudbytte og Fodring. Foreningen søger Samarbejde med Landboforeningerne, Stats-Tyreskuekommissionen og Statskonsulenten, og den har tillige at bidrage til, at der af Opdrætterne lægges flere Kalve til, end der er Brug for i Besætningen, for at der derigjennem kan tilvejebringes et større Udvalg. Kaaringen besørages ved et Kontroludvalg i Forbindelse med Ejeren. Kontroludvalget bestaaer af en Kaaringsmand i hvert Amt tilligemed en af Foreningen antagen Dyrlæge. Der optages kun fuldstændig sunde Dyr, og intet Dyr maa kaares, hvis Forældre (enten den ene eller begge) have lidt af Tuberkulose. Saavel Tyrene som Køerne skulle være af fyensk Afstamning og af rød Farve uden Aftegn (til Aftegn henregnes ikke rene hvide Pletter paa Bug eller Yver), og der bør ved Køerne særlig tages Hensyn til gode Mælkeorganer og en dyb, bred, veludviklet Kropbygning. For Tyrenes Vedkommende skal der lægges Vægt paa, at de have »Malke-racens Præg« og at de have en kraftig og harmonisk Bygning. Endelig har man en meget hensigtsmæssig og god Bestemmelse om legal Obduktion af Stamtirene, naar disse dø i Ejeren Besiddelse eller slagtes af denne. Ejeren af kaarede Køer afgjør selv, hvilken Tyr han vil bruge til disse.

Af det af Lovene her fremførte skjønnes det, at Kvæg-

avlerforeningen »Fyen«, forsaavidt den kan faa gennemført, hvad den har paa sit Program, vil kunne blive af stor Betydning ikke alene for de fyenske Opdrættere og Fynboerne i Almindelighed, men for Kvægholdet overalt i Landet, hvor Avl af rødt dansk Malkekvæg drives.

Gode Avlsdyr ere i høj og stigende Pris. Vi noterede ifjor 1000 Kr. for en rød Tyr af Holevstammen. I 1891 er der af en Kvægavlsforening paa Lolland betalt 1600 Kr. for Gammelejetyren »Reform«. Tyre af jydsk Race ere gaaede op til en Pris af over 1000 Kr. og 6—800 Kr. betales ofte nu for gode Tyre. Efterspørgslen efter gode Tyre er større end Tilbudet, hvilket selvfølgelig bevirker en stigende Pris. Men Foreningerne ere ingenlunde bange for at give en stor Pris for en Tyr, naar den er et godt Individ af en fortrinlig Afstamning. Der kan imidlertid være Grund til at gjøre opmærksom paa en Fejl, der ikke sjælden begaaes af Kvægavlsforeningerne, nemlig denne, at naar man har været saa heldig at faa en god Tyr af god Afstamning og med god Nedarvnings-evne, og der efter denne falder en god Tyrekalv, saa indsættes denne som Stamtyr i Steden for mindst én Gang til at ty tilbage til den Stamme, hvorfra man hentede sin første Tyr. Gjorde man det vilde vedkommende Stammes gode Egenskaber i en anderledes Grad og med større Sikkerhed slaa igjennem.

Dyrskuerne, særlig de større, blive Aar for Aar righoldigere paa gode Dyr, Belæring og Interesse.

Større Dyrskuer ere afholdte i Randers den 8de og 9de Juli af Randers Amtshusholdnings-Selskab og i Roskilde den 21de og 22de Juli af »De samvirkende sjællandske Landboforeninger«. Dyrskuet i Randers afholdtes sammen med Stats-Tyreskuet for 13de Distrikt, og der var ved begge Skuer mødt 151 Hingste, 199 Følhopper, 274 Tyre, 21 Samlinger Malkekvæg og 16 Samlinger Ungkvæg, et imponerende Antal. For Hestenes Vedkommende stod Dyrskuet i Randers meget højt. Kvægavlen kan ikke siges i den Grad at udmærke sig i Ran-

ders-Egnen som Hesteavl. De samvirkende sjællandske Landboforeningers Fællesskue afholdtes samtidig med Distriktsskuet for 1ste Distrikt. Til begge Skuer var af Kvæg anmeldt 215 Tyre og 21 Samlinger af Malkekvæg. Distriktsskuet afgav atter Bevis for, at Sjælland raader over mange fortrinlige Tyre, og blandt de paa Fællesskuet fremstillede 85 Tyre under 3 Aar fandtes der mange lovende Individider. Der var kun mødt 19 Samlinger Malkekvæg, der hverken i Mængde eller Godhed svarede til Fremstillingen af Handyr. Samlingerne frembød ikke lille indbyrdes Uensartethed, fra smaa, spinkle, mindre regelmæssig byggede Køer med ædelt Malkepræg og jævnt gode Mælkeorganer til store, kraftige og velbyggede Køer med godt Malkepræg og særdeles veludviklede Mælkeorganer, Køer, der maatte siges at nærme sig meget stærkt til Idealet af en rød dansk Malkeko. 1ste Præmie uddeltes dog ikke. Fra de udstillede Malkekvægs-Samlinger at ville slutte sig til Sjællands Kobestand gaaer dog ikke an. Den ikke lille Risiko, der er forbunden med Udstillingen af fortrinlige Malkekøer, i Forbindelse med de ikke store Præmier gjør, at man holder sig tilbage. Det fremgik tydeligt af Præmierækken, at det er den kraftige og velbyggede Ko med godt Præg og vel udviklede Mælkeorganer, der, fra de Ledendes Side, sættes som den gennem Avlen attraaede.

Det samme gjorde sig gjældende ved Præmieringen paa Dyrskuerne i Nykjøbing p. F. den 24de og 25de Juni. Det var de kraftige og velbyggede Køer med de store Mælkeorganer og det gode Præg, der gik af med Sejren, og Bedømmelsen af Tyrene var i Overensstemmelse hermed. Stats-Tyreskuet for 2den Distrikt og Maribo Amts økonomiske Selskabs Dyrskue fremviste en fortrinlig Samling rødt dansk Malkekvæg, der særlig med Hensyn til markeret, ædelt Malkepræg stod meget højt. Baade blandt Køer og Tyre fandtes der dog adskillige Individider, hvor den ensidige Udvikling var dreven vel vidt, og hvor Størrelsen og den regelmæssige og kraftige Bygning lod en

Del tilbage at ønske, men saadanne holdtes udenfor Præmierækken.

Paa Distriktsskuet var fremstillet fortrinlige Tyre af Gammeleje-, Ourupgaards- og Elkenøre-Afstamning. 1ste Præmietyren af de ældre Tyre, en Gammeleje Tyr, der tillige fik 1ste Præmie for Afkom, var noget af det mest tiltalende af en Tyr man kunde se. Den er siden solgt til en Kvægavlsforening i Frederiksborg Amt.

Svendborg Amts landøkonomiske Selskabs Dyrskue i Ringe den 16de Juni viste atter, at Fyenboerne sidde inde med fortrinlige og temmelig konstante Stammer af rødt Malkekvæg. Blomsten af Dyrskuet var Malkekvægs-Samlingerne og Husmandskørne. Der var mødt 32 Samlinger Malkekvæg, hvilke vare særdeles gode. Her var en saa heldig Forening af Størrelse og god kraftig Bygning med godt Malkepræg og veludviklede Mælkeorganer, som næppe noget andet Dyrskue af rødt Mælkekvæg udenfor Fyen har kunnet opvise Magen til.

Blandt de jyske Stats-Tyreskuer er der særlig Grund til at nævne Skuet for 12te Distrikt, afholdt i Skanderborg den 9de og 10de Juli, som det, paa hvilket der var fremstillet mange særdeles gode jyske Tyre, der foruden at frembyde en dyb, bred og kraftig Bygning tillige vare i Besiddelse af et godt Malkepræg.

Skjøndt det røde Kvæg, som omtalt ifjor, har vundet betydeligt Terrain i Jyllands sydøstlige Del, og vundet videre Udbredelse i det sidste Aar, saa synes man atter paa sine Steder at ville slaa sig paa Korthornet for Opdrættets Skyld. Forsaavidt man kun bruger Korthornstyre til Produktion af Brugsdyr, altsaa kun benytter sig af den enkelte Krydsning, da er der intet at indvende herimod. Men det er ikke let at gennemføre de rene Standpunkter. Det er i det Hele taget svært for Opdrætteerne i en stor Del af Jylland at komme ind paa at forfølge et bestemt Maal i Kvægavlen; de øjeblikkelige Konjunkturer spille her en stor Rolle overfor den Retning, i hvilken der arbejdes, og skjøndt dette, at kunne rette sin

Produktion efter Konjunkturerne, i og for sig er en god Ting og en nødvendig Ting for det gode økonomiske Udbytte, saa gaaer det ikke an at være altfor letbevægelig og paa Husdyravlens Omraade at ville følge enhver Svingning af det ustadige Konjunktur-Pendul. At Opdræt har faaet en større Plads ved Siden af Mælkeribuget er sikkert kun sundt og rigtigt, men det bærende er for Tiden Mælkeribuget, baseret paa velbyggede, kraftige Malkekøer af rødt dansk eller jydsk Kvæg, og det vil det forhaabentlig blive i lang Tid.

For de Egne af Jylland, hvor Korthornskvæget er blevet sat i Højsædet, og hvor Kvægbestanden er Korthornsblandinger med et større eller mindre Kvantum ædelt Blod, have de senere Aar været noget trange, idet den Tilførsel af friskt, ædelt Blod, som har viist sig nødvendig for at holde Blandingsavlens paa et tilfredsstillende Standpunkt, har lidt en følelig Indskrænkning ved Forbudet mod Indførsel af Kvæg fra Hertugdømmerne, fra hvilke man tidligere indførte en ikke ringe Del Korthornstyre. Ikke desto mindre synes en planløs Krydsning med Korthornet paa visse Egne at gribe om sig.

Til Fremme af en ensartet Fremgangsmaade i Bedømmelsen af Tyrene paa Stats-Tyreskuerne, udarbejdede Statsdyrskuekommissionen forrige Aar nogle Fællesregler, hvilke ere bragte i Anvendelse ved samtlige afholdte Stats-Tyreskuer i 1891. Af Bestemmelserne i disse Fællesregler skal nævnes et forandret, simplificeret Pointssystem, der for Malkekvæg er:

	Maximum	Udelukkelse fra Præmie naar under:
a. Størrelse og Bygning ..	25	8
b. Præg	20	8
c. Egentlige Malketegn...	20	8
d. Afstamning	15	0
	<hr/>	
	Sum 80 Points	

For Kjød kvæg:

	Maximum	Udelukkelse fra Præmie naar under:
a. Størrelse og Bygning . .	35	15
b. Præg	30	10
c. Afstamning	15	0
	<hr/>	
	Sum 80 Points	

Der stilles visse Fordringer til de konkurrerende Avls-
dyr saasom angaaende Avledygtighed, Foderstand og Klove-
pleje etc., som, naar de overholdes, kunne stifte megen
Nytte. Endvidere stilles den Fordring, at ældre Tyre over
5 Aar, der have virket mindst $2\frac{1}{2}$ Aar i Distriktet, for
at kunne præmieres, skulle have leveret Afkom, der af
Kommissionen til vedkommende Aarsskue sættes i 1ste,
2den, 3dje eller 4de Klasse. Anden Gang, der fremstilles
Afkom af 5 Aars og ældre Tyre, skal dette opnaa at
komme i en af de 3 første Klasser for at vedkommende
Tyr kan præmieres det paagjældende Aar. Det samme
gjælder som Betingelse for Tyrens Præmiering ved senere
Fremstillinger.

Det nævnte Pointssystem for Malkekvæg var bragt i
Anvendelse ved »De samvirkende sjællandske Landbofore-
ninger«s Dyrskue i Roskilde.

I det sidste Aar har man i visse Landboforeninger
givet Kvægavlsforeningerne Lejlighed til at konkurrere
med Malkekvægssamlinger, gaaende ud fra den Betragtning,
at en Kvægavlsforenings Stamtyr og Køer udgjør én stor
Besætning. Paa Dyrskuet i Nykjøbing p. F. havde man
en særskilt Afdeling for Samlinger fra Kvægavlsforeninger,
hvilken var repræsenteret ved 6 Foreninger. Forsaaavidt
det tilstedes Samlinger fra Kvægavlsforeninger at konkur-
rere med Samlinger (uden Tyr) fra enkelt Mand, maa
Foreningerne stille det dobbelte Antal Køer (Frederiks-
borg Ldf.).

Svineavl. Bestræbelserne for at fremskaffe bedre
Slagterisvin have aabenbart tabt i Energi i det forløbne

Aar, da hverken Priserne paa Bacon eller den store og usunde Konkurrence have opmuntret til Anstrængelser i saa Henseende. En Del gode Tillægsdyr fra vore hjemlige gode Svinehold ere dog spredte rundt i Landet. Indførsel af Tillægsdyr fra England har ikke kunnet finde Sted, og Tilfredsheden med de tidligere indførte har heller ikke været ubetinget. Der findes enkelte Svineavlsforeninger og nogle Selskaber til Indkjøb af gode Orner, men der synes ikke at være nogen Fremgang paa dette Omraade. Vi trænge til — gjennem »Forsøgene« — at faa oplyst, hvorledes Forholdet stiller sig med Hensyn til Tilvæxt pr. Pd. Korn ved Fedesvin.

Faareavlen. Denne skjænkes kun ringe Opmærksomhed. Faareholdets Betydning er bleven mindre og mindre. Der vil dog altid være Grund til at søge Faareavlen forbedret, om end Faareholdet er lille, og her er et Felt, hvor der forholdvis kan udrettes en hel Del i kort Tid uden store Bekostninger. Hvor en Egn har været saa heldig at have en Mand, der har interesseret sig for gode Faar, har holdt en ren eller højtforædlet Besætning af engelske Kjødfaar og derigjennem har kunnet forsyne vedkommende Egn med gode Tillægsdyr, er en Forbedring af Faarene kjendelig. Men kun enkelte Egne have været saa heldige. Til et udvidet Faarehold i sin Almindelighed synes der ingen Tegn at være. Et enkelt større Landbrug er gaaet over til Faarehold.

Der er i Aarets Løb paa det literære Omraade fremkommen en Del Nyt vedrørende vort Husdyrbrug. Dette har nu faaet særlige Organer. »Kvægavlstidende«, Organ for Kvægavlsforeninger i Sjællands Stift, udkom i Marts 1891, og »Jysk Husdyravl«, Organ for de samvirkende Hesteavlsforeninger i Jylland etc. udkom den 1ste Oktober s. A. Deres Fremkomst er et Udslag af det kraftige Forningsliv, der i de senere Aar har rørt sig paa Husdyr-

brugets Omraade. Det skal nu vise sig, om dette Foreningsliv er stærkt nok til at bære selvstændige Organer. At de to ny Blade i og for sig ville kunne stifte megen Gavn, er hævet over al Tvivl, og det er at haabe, at de maa finde saa mange Læsere, at de kunne leve et kraftigt Liv — og at de kunne leve længe.

En Stambog over Tyre og Køer af rødt, fyensk Malkekvæg er udgivet af Fyens Stifts patriotiske Selskab ved Dyrslæge H. Sørensen. Foreningen af jyske Landboforeningers Udvalg for Husdyravl og Husdyrbrug har udgivet en Stambog over Hopper af jydsk Race, forfattet af Statskonsulent J. Jensen. Det dygtige og sagkyndige Arbejde, der er nedlagt i de to Stambøger, vil, benyttet med Flid og Omtanke, være af meget stor Betydning til Fremme af Avlen af rødt, fyensk Malkekvæg og af den jyske Hesteavl. Værdifulde Arbejder vedrørende Husdyrbruget og Mælkeridriften ere fremkomne i »Mælkeribuget i Danmark« af Konsulent B. Bøggild og »Vejledning for Mælkeleverandører«, af Forstander Jørgen Petersen (Dalum), og udgivet som Prisskrift af »Dansk Mejeristforening«.

Fra det landøkonomiske Forsøgslaboratorium er der i det forløbne Aar udgaaet flere værdifulde Beretninger. Her skulle vi særlig nævne Beretningen fra Dr. Bang om hans Undersøgelser over Tuberkulinets Betydning som diagnostisk Middel, en Beretning af største Interesse for det danske Husdyrbrug. Det fremgaaer af denne, at vi i Tuberkulinet synes at have et værdifuldt Middel til Konstatering af Tuberkulosens Tilstedeværelse eller Ikketilstedeværelse hos vore Tyre, Køer og Kalve.

Sundhedstilstanden blandt Kvæget har været upaaklagelig. Tuberkulosen synes at være noget i Aftagende, og det er i hvert Tilfælde en Kjendsgjerning, at Opmærksomheden paa denne Sygdom, som en for vort Kvæg- og Svinehold meget farlig Fjende, er vakt i

højere Grad end tidligere, hvoraf Følgen er den, at man nu ikke sjælden, særlig paa de større Gaarde, lader Besætningerne undersøge 1 à 2 Gange aarlig af en Dyrlæge og hurtigere udsætter mistænkelige Individuer. De fleste Kvægavlsforeningers Stamtyre blive flere Gange aarlig underkastede Dyrlægeundersøgelse, og for mange Foreningers Vedkommende undersøges Køerne en Gang aarlig, men som tidligere omtalt er denne Undersøgelse af Køerne i mange Tilfælde ufuldstændig i sit Omfang. I ikke faa Tilfælde ere Tyre fra Kvægavlsforeninger og fra private Ejere blevne prøvede med Tuberkulin.

Kastning kan i Almindelighed ikke siges at have været slem, men med den gaaer det op og ned, flere Steder har den hærget i høj Grad. Af »for tidlig Fødsel« har der været mange Tilfælde. Om Kalvedødelighed kan der siges det samme som om Kastningen.

I mange Hestebesætninger har Influenzaen været slem. Blandt Svinene er der i 1891 forekommet et stort og stigende Antal Tilfælde af Rødsyge, en Sygdom, der truer med at ville foraarsage betydelige Tab. Den er Gjenstand for en grundig og omfattende Undersøgelse af vore dygtige Veterinær-Avtoriteter.
